

Energimarknadsrapport olja, gas, kol

Läget på olje-, gas- och kolmarknaderna

Vecka 48, 2015

Elin Akinci
Alexander Meijer
Analysavdelningen

Kontakt: energimarknadsrapport-oljagaskol@energimyndigheten.se

Sammanfattning

Veckan efter terrorattackerna i Paris styrdes de globala råoljepriserna av relativt volatila prisrörelser. Ökade geopolitiska risker fick priserna att gå upp, men de övergripande marknadsfundamenten fungerade dämpande, som svag efterfrågan i förhållande till det globala överutbudet och de utbudsrisker som framför allt producenter i Mellanöstern står för. Under vecka 48 steg dock priserna i och med att säkerhetsläget överlag intensifierades i Mellanöstern, efter att Turkiet sköt ned ett ryskt militärplan och att den USA-ledda koalitionen meddelade att de skulle utöka sina flygattacker i såväl Syrien som Irak.

I nyheter i korthet rapporterar vi om:

- Ökade flygattacker mot IS med fokus på oljefält och infrastruktur
- Syriens regering ger förmåner till ryska oljebolag
- Norge reviderar ned sina olje- och gasinvesteringar för 2016 ännu en gång

På de europeiska gasmarknaderna fortsatte hubbpriserna att handlas i en uppåtgående trend under vecka 48. Det holländska priset TTF gick upp med 2,9 procent mot veckan innan och det brittiska gaspriset NBP steg med 3,2 procent. Den uppåtgående trenden beror dock inte på en särskilt stark efterfrågetillväxt drivet av vädertemperaturer, eftersom väderprognoserna har visat på mildare temperaturer än normalt för den här tiden på året. Förklaringen till de uppåtgående priserna går snarare att finna på utbudssidan, framför genom nyheten om att Ryssland stoppade sina gasleveranser till Ukraina.

I nyheter i korthet rapporterar vi om att:

- Gazprom flaggar för transitrisker via Ukraina till Europa
- Hollands förvaltningsdomstol beslutar om framtida gasproduktion

Det europeiska referenspriset API2 inledde vecka 47 med den stigande trend som inleddes veckan innan. Prisökningen nåde sin kulmen under onsdagen (den 18 november) då stängningspriset för månadskontraktet blev 54,60 dollar per ton. Efter det har priset istället fallit eller rört sig sidledes och fredagshandeln under vecka 48 stängde på 50,30 dollar per ton.

I nyheter i korthet rapporterar vi om att:

- Storbritannien planerar att fasa ut kolkraften till 2025

Priset på utsläppsrätter har den senaste veckan stärkts mycket på grund av att Tysklands så kallade ”dark spread” ökade, det vill säga skillnaden mellan marginalproduktionskostnaden för kolkraftsel inklusive utsläpp av koldioxid och elpriset. Stängningspriset var som högst efter tisdagen då decemberkontraktet stängde på 8,65 euro per ton koldioxid.

Under rubriken Fokus tittar vi närmare på hur energifrågan påverkas av de försämrade relationerna mellan Ryssland och Turkiet.

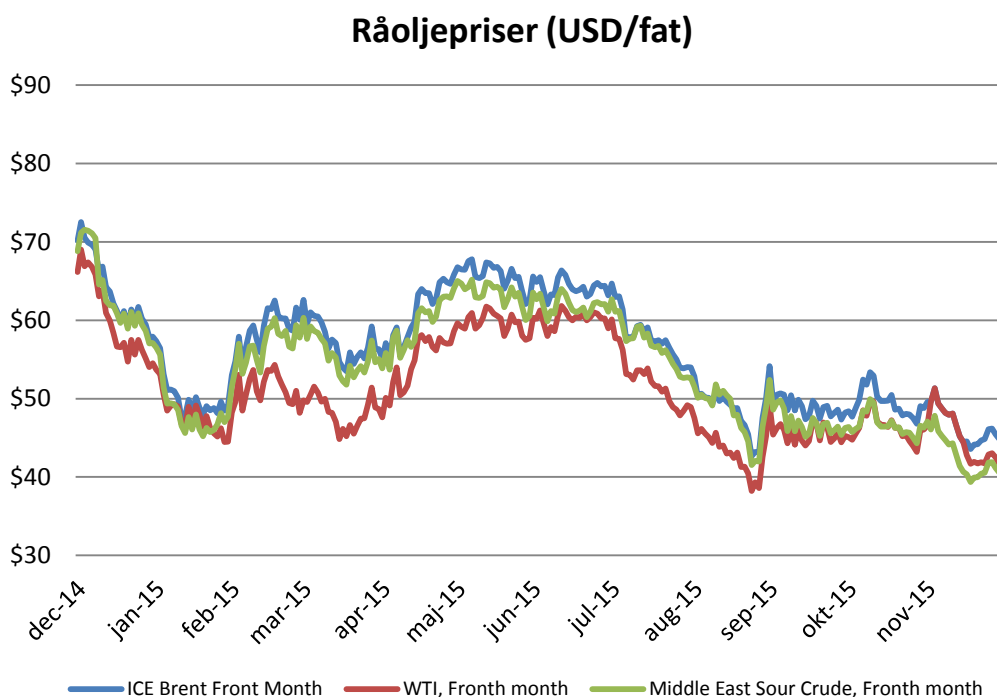
Innehåll

Oljemarknader	3
Nyheter i korthet: Olja	5
Naturgasmarknader	7
Nyheter i korthet: Naturgas	9
Kolmarknader	11
Nyheter i korthet: Kol	12
Utsläppsrätter	13
Fokus: Påverkan på energifrågan av Ryssland och Turkiets försämrade relation	14

Oljemarknader

Veckan efter terrorattackerna i Paris styrdes de globala råolja priserna av relativt volatila prisrörelser. Ökade geopolitiska risker fick priserna att gå upp, men de övergripande marknadsfundamenten fungerade dämpande, som svag efterfrågan i förhållande till det globala överutbudet och de utbudsrisker som framför allt producenter i Mellanöstern står för. Under vecka 48 steg dock priserna i och med att säkerhetsläget överlag intensifierades i Mellanöstern, efter att Turkiet sköt ned ett ryskt militärplan och att den USA-ledda koalitionen meddelade att de skulle utöka sina flygattacker i såväl Syrien som Irak.

Volatiliteten på marknaden fortsatte att prägla prisrörelserna under handeln vecka 48. En bidragande faktor till sjunkande priser var att den amerikanska energimyndigheten EIA rapporterade om högre än förväntade lagervolymer i USA. Lagernivåerna rapporterades ligga på 488,2 miljoner fat, vilket är en rekordhög nivå för denna tid på året. Marknaden har inte erfarit så höga lagernivåer på 80 år. Den kinesiska efterfrågetillväxten fortsätter att utgöra en osäkerhetsfaktor på marknaden och oron för att denna ska sjunka dämpar också priserna.

Källa: Montel

Det oljemarknaden för tillfället är mest fokuserad på är vilka besked som ska komma från OPEC:s ministermöte den 4 december. Den generella uppfattningen bland marknadsaktörer tycks vara att OPEC väntas besluta att behålla sitt produktionstak på 30 miljoner fat per dag. Detta innebär i så fall indirekt att OPEC:s medlemsländer, med Saudiarabien i ledningen, förmodligen kommer

fortsätta att i genomsnitt producera över detta tak. Det har dock kommit ut vissa uttalande (dock inget konkret) från Saudiarabien som indikerat att de möjligen skulle kunna agera i syfte att stödja de låga priserna tillsammans med såväl länder inom som utanför OPEC. När dessa uttalanden kom gav de stöd åt priserna och Norsjöoljan Brent steg då med 3,3 procent under förra veckans handel. Det verkar dock finnas en viss skepticism bland marknadsaktörer kring dessa uttalanden, då priserna försvagades mot slutet av veckans handel.

En annan dämpande faktor som överlag präglar marknadens förväntningar är vilken påverkan sanktionslättnaderna mot Iran kommer att få på den redan välförsörjda globala oljemarknaden.

Nyheter i korthet: Olja

Ökade flygattacker mot IS med fokus på oljefält och infrastruktur

Geopolitik/handel/produktion: Den USA-ledda militärkoalitionen intensifierar sina flygattacksaktioner mot IS oljefält och infrastruktur, till följd av terrorattackerna i Paris den 13 november. Målet är att på ett effektivt sätt slå ut IS mest lönsamma inkomstkälla. Experter uppskattar att IS producerar runt 20 000–40 000 fat råolja per dag.

USA hade redan innan Parisattackerna aviserat en ny mer aggressiv angreppskampanj, kallad ”Operation Tidal Wave II”, riktad mot oljerelaterade mål som IS för närvarande kontrollerar. Man meddelade även att 70 procent av kampanjen var avklarad och efter terrorattentaten i Paris så har både USA och Frankrike blivit än mer dedikerade att nå sitt mål.

Frankrikes president Francois Hollande meddelade den 24 november att Frankrike planerar att intensifiera sina flygattacker. Han meddelade även att de kommer att utöka sina måltavlor i syfte att försäkra sig om att IS:s finansiering tar slut. Måltavlor som Hollande identifierade var bland annat deras kommandocentraler, lastbilar som transporterar olja och träningscenter där terrorattacker förbereds.

Enligt Pentagon slog Amerikanska militärplan ut 283 stycken lastbilar som transporterade olja vid gränsen mellan Syrien och Irak den 23 november. Ryssland meddelade även att de hade slagit ut 500 lastbilar, men detta menade USA var en överdrift.

Den ursprungliga ”Operation Tidal Wave” skapades under andra världskriget i syfte att slå ut nazistkontrollerade oljefält. Den här typen av kampanj skiljer sig både i bemärkelsen av antalet flygattacker men också vilka måltavlor som attackerna riktar sig mot, menar experter. Det är till exempel första gången som attackerna riktar in sig på så kallade mellanhänder och anläggningar som kommer att vara svåra att återuppbygga, såsom gas- och oljeanläggningar. Tidal Wave II syftar med andra ord till att förstöra de svagaste länkarna i IS leverantörskedja.

Det amerikanska finansdepartementet har uppskattat att IS tjänade runt 40 miljoner dollar bara under en månad tidigare i år genom oljeförsäljning på den svarta marknaden. Denna uppskattning innebär att de på ett år skulle kunna tjäna upp mot 500 miljoner dollar från sin oljeförsäljning. De amerikanska flygattackerna har koncentrerat sina attacker mot Deir ez-Zor regionen i östra Syrien, där analytiker har kommit fram till att IS tjänar runt två tredjedelar av sina oljeintäkter.

IS strategi är enligt USA att sälja rabatterad olja till smugglare från bland annat Turkiet, vilket har fått dem att hota med sanktioner mot alla som handlar med IS. USA ålade den 25 november den syriske affärsmannen George Haswani med sanktioner då han agerat mellanhand för oljeinköp för den syriske regeringen från IS.

Syriens regering ger förmåner till ryska oljebolag

Politik/produktion: Den syriska regeringen har meddelat att de önskar att ryska oljeföretag ska bli verksamma inom landets havsbaserade oljeproduktion. Syriens utrikesminister Walid Muallem sade under sitt besök i Moskva den 26 november att ryska företag kommer att prioriteras i ekonomiska projekt i Syrien, framför allt när det kommer till uppbyggandet av landets oljeproduktion.

Ett ryskt företag har redan undertecknat ett produktionsavtal för ett oljefält utanför Syriens kust och landets ledning förväntar sig att fler företag kommer att följa samma linje. Den syriska regeringen är villig att erbjuda en mängd förmåner till just ryska företag meddelade Muallem efter ett möte med Rysslands vice premiärminister Dmitry Rogozin. Han tillade även att den syriska regeringen hoppas på att inte bara få se ryska militärfartyg utan också ryska råoljeplattformar utanför landets kust.

Enligt Muallem så har Syrien stor potential för en växande olje- och gasproduktion längs landets kust. Innan inbördeskriget bröt ut 2011 så producerade Syrien runt 380 000 fat per dag från deras landbaserade råoljefält. Produktionen uppskattas dock ha sjunkit till låga nivåer i förhållande till vad de producerade innan kriget bröt ut. Samtidigt så kontrolleras många av landets råoljefält av anti-regeringsstyrkor. Många ser det intensifierade samarbetet med Ryssland inom landets oljesektor som en konsekvens av att den ryska regeringen stöttar den sittande syriska regimen och hjälper dem i bekämpandet av IS, men även av andra regeringsoppositionella grupper.

Norge reviderar ned sina olje- och gasinvesteringar för 2016 ännu en gång

Investeringar/produktion: Den norska statistiska centralbyrån meddelade den 24 november att de återigen reviderat ned 2016 års gas- och oljeinvesteringar, nu till 171 miljarder norska kronor. Den senaste uppskattningen i augusti för 2016 motsvarade 20 procents nedgång jämfört med 2014 års rekordhög investeringar på 214,3 miljarder norska kronor.

Uppskattningen för 2015 års investeringar, på 192,8 miljarder norska kronor, är dock mer eller mindre oförändrad. Analytiker menar att 2015 års uppskattning förväntades vara densamma i och med att investeringarna för de nuvarande projekten redan är säkrade sedan tidigare.

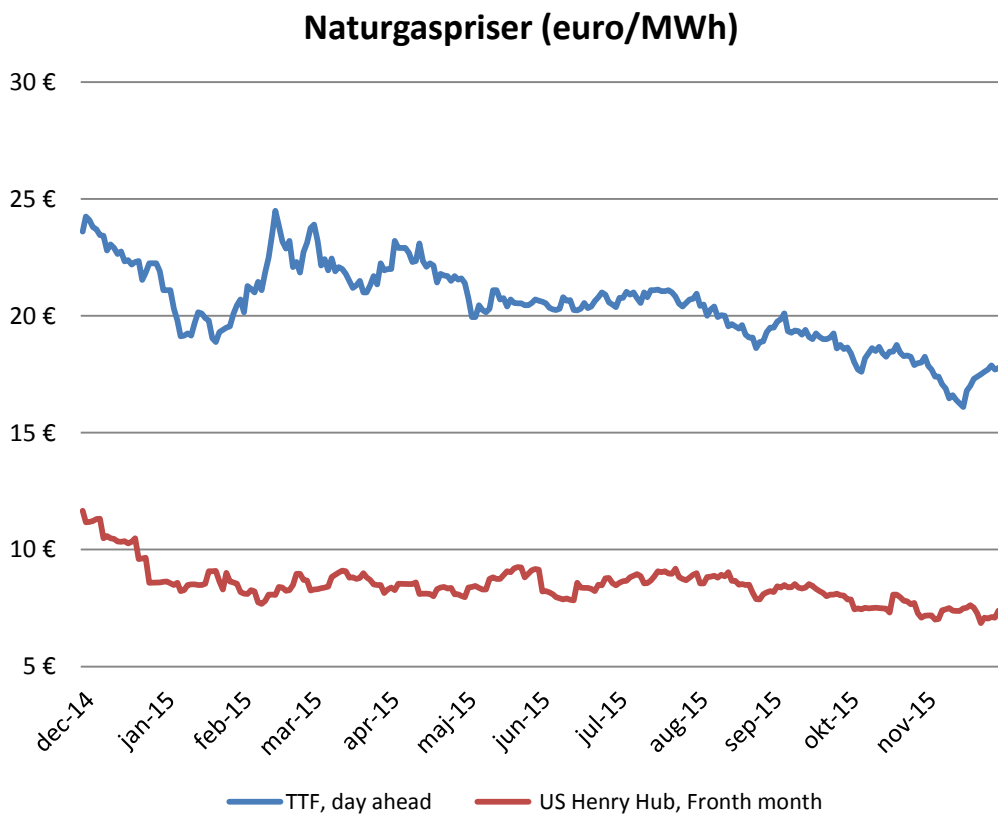
Olje- och gasföretag som är aktiva på de norska oljefälten, ledda av statsägda Statoil, har sedan förra året kraftigt dragit ned på sina investeringar, till följd av låga oljepriser och höga produktionskostnader. Detta har bland annat inneburit att 40 000 personer har sagts upp, tillgångar har sålts och planerade projekt har antingen försenats eller helt avbrutits. Norges statistiska centralbyrå rapporterade så sent som den 24 november om att de fallande investeringarna inom olje- och gasindustrin har drabbat landets ekonomi negativt. Norges regering har bett olje- och gasindustrin att fokusera på det längre perspektivet och bibehålla investeringsnivåerna, men både Statoil och andra företag som är aktiva i Norge har inte kunnat bibehålla dessa nivåer till följd av de höga omkostnaderna.

Naturgasmarknader

De europeiska hubbpriserna fortsatte att handlas i en uppåtgående trend under vecka 48. Det holländska priset TTF gick upp med 2,9 procent mot veckan innan och det brittiska gaspriset NBP steg med 3,2 procent. Den uppåtgående trenden beror dock inte på en särskilt stark efterfrågetillväxt drivet av vädertemperaturer, eftersom väderprognoserna har visat på mildare temperaturer än normalt för den här tiden på året.

Förklaringen till de uppåtgående priserna går snarare att finna på utbudssidan, framför genom nyheten om att Ryssland stoppade sina gasleveranser till Ukraina, eftersom Ukraina inte gjort sina förskottsbetalningar, vilket fick Slovakien att öka sina leveranser till Ukraina. Genom dubbelriktade flöden ökade Slovakien sina gasleveranser till Ukraina via Budince-ledningen till nästan 30 miljoner kubikmeter per dag, vilket ungefär är en fördubbling av de genomsnittliga leveranserna under till exempel oktober.

Trots att Ryssland stoppade sina gasleveranser till Ukraina så verkar den ukrainska marknaden för närvarande vara välförsörjd på gas.

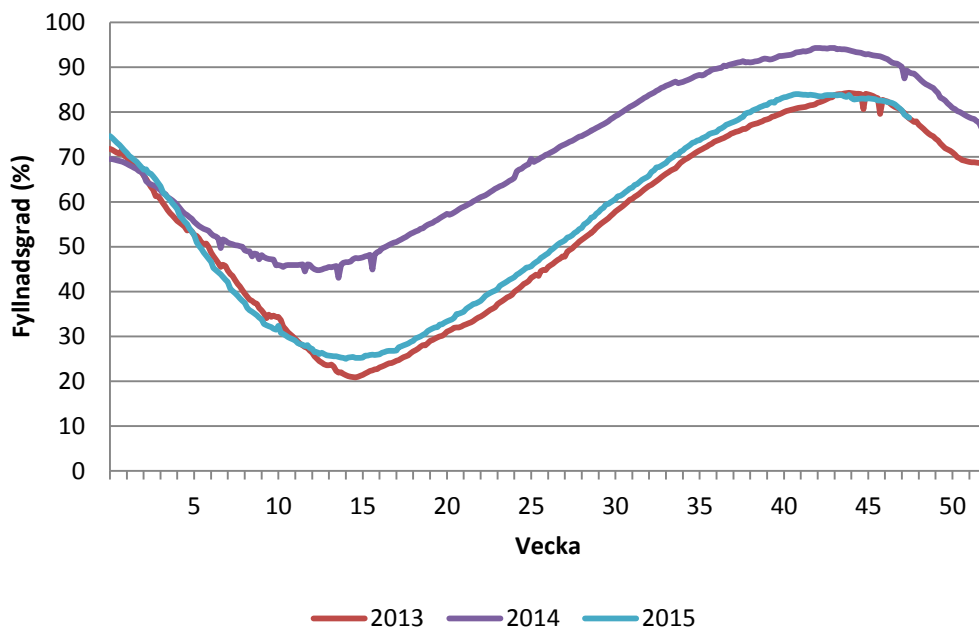
Källa: Montel

Uttagen ur gaslager ökade under vecka 48 med 2,39 miljarder kubikmeter vecka mot föregående vecka, till 2,88 miljarder kubikmeter. Detta motsvarade också en ökning med mer än 1 miljarder kubikmeter i jämfört med för samma period förra året. Vecka 48 var också den första veckan denna vinter med nettouttag på samtliga europeiska hubbar. På den tyska marknaden injicerades till exempel 250 miljoner kubikmeter gas till lager veckan innan, medan det under vecka 48 istället togs ut 470 miljoner kubikmeter.

Ukraina tog ut 260 miljoner kubikmeter gas ur lager under veckan, vilket kan jämföras med 0,71 miljarder kubikmeter under samma period förra året. De ukrainska lagernivåerna ligger på runt totalt 16,3 miljarder kubikmeter, vilket motsvarar en 15 procent högre nivå än för samma period förra året

Fyllnadsgrad i europeiska gaslager

Källa: GSE minus strategiska lagervolymer

Nyheter i korthet: Naturgas

Gazprom flaggar för transitrisker via Ukraina till Europa

Politik/transit/handel: Ryska Gazproms VD, Alexey Miller, meddelade den 25 november att Ukraina inte gjort de delbetalningar man kommit överens om inom ramen för det framförhandlade så kallade ”vinterpaketet” gällande rysk gasimport. De uteblivna betalningarna har lett till att Ryssland endast levererat de gasvolymer som de har fått betalt för och detta menar Miller utgör en transitrisk för rysk gas via Ukraina till Europa.

Ukraina meddelade dock under samma vecka att de inte planerar att importera mer gas från Ryssland fram till årsskiftet, då landets lagernivåer har nått en tillfredställande nivå. Ukraina har under större delen av november haft en låg gasimport. Ukrainas statsägda olje- och gasbolaget, Naftogaz Ukrayiny, meddelade vidare den 24 november att de har drabbats av förseningar i gasimporten från Europa efter att *Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling* (EBRD) inte har betalat ut ett villkorat lån till Ukraina på 300 miljoner dollar, eftersom villkoren för lånet inte anses uppfyllda. Kravet för att lånet ska betalas ut är att reformer av Naftogas Ukrayiny ska genomföras, vilket Ukraina inte än har lyckats besluta om.

Miller menade också att Ukraina har börjat ta ut gas ur lager, även om temperaturerna i Ukraina varit relativt höga. Han tillade att de nuvarande lagernivåerna i Ukraina inte är tillräckliga för att möta efterfrågan i landet under vintersäsongen. Med bakgrund av detta menar Miller att Ukrainas ovilja att importera gas från Ryssland utgör en risk för en stabil gastransit via Ukraina till Europa framöver, men också en försörjningsrisk för de ukrainska gaskonsumenterna under vintern.

Många experter menar dock att Millers retorik är väl dramatisk och att försörjningssituationen för Ukraina under resten av året inte står inför någon större risk med de nuvarande lagernivåerna i landet. Så länge vinterpaketet fortlöper och Ukraina har möjlighet att återuppta sin ryska gasimport under första kvartalet av 2016 så är risken liten för att en bristsituation uppstår. Ukraina verkar dock, enligt Naftogas Ukrainys VD Andriy Kobolev, hoppas på att nå en överenskommelse med Ryssland om ett reviderat fast ryskt gaspris för det första kvartalet av 2016. Kobolev har uttalat sig om att Ukraina förväntar sig kunna förhandla till sig ett gaspris på under 209 dollar per tusen kubikmeter. Enligt det nuvarande vinterpaketet betalar Ukraina 227 dollar per tusen kubikmeter.

De ryska gasleveranserna till Polen ligger för närvarande på normala nivåer och Italien har meddelat att de inte är oroliga över förändrade ryska gasleveranser och inte heller oroliga över landets försörjningssituation då de har höga lagervolymer, möjligheter till att diversifiera sin import samt viss inhemsk produktion. De ryska leveranserna till Italien uppgick under de första nio månaderna av året till 22,5 miljarder kubikmeter, vilket kan sättas i relation till Italiens totala gasimport som uppgick till 45,2 miljarder kubikmeter. Även den nordvästeuropeiska gasmarknaden är välförsörjd för närvarande, med ökade ryska och norska leveranser samt fler LNG-leveranser.

Hollands förvaltningsdomstol beslutar om framtida gasproduktion

Produktion: Den högsta förvaltningsdomstolen i Holland fattade den 18 november beslut kring de rättsliga frågor som en medborgargrupp har drivit mot naturgasproduktionen på gasfältet Groningen. Det kraftiga motståndet mot gasproduktionen på Groningen beror på de regelbundna jordskalv som tros ha skapats till följd av gasproduktionen i regionen.

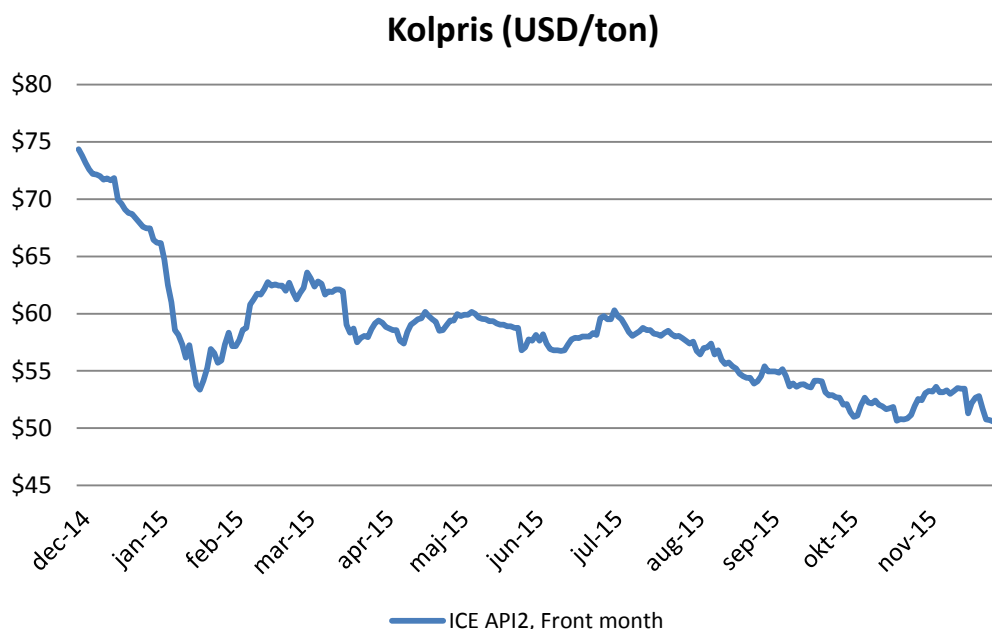
I beslutet så reducerades produktionstaket för Groningen till 27 miljarder kubikmeter för 2016. Även om det är regeringen som beslutar om produktionstaket för Groningenfältet så är det mest troligt att de kommer att följa förvaltningsdomstolens beslut. Beslutet innebär också att gasproduktion från delområdet Loppersum inom Groningenfältet inte får ske såvida inte de andra produktionsdelarna av fältet misslyckas med att möta efterfrågan från marknaden.

De fattade besluten bygger på att domstolen fastslog att produktionen på Groningen är högre än vad som krävs för att garantera försörjning. Det är endast under kalla vintermånader som högre produktionsnivåer kommer att tillåtas. Marknaden ska med andra ord inte förvänta sig någon ytterligare produktion från Groningen. Den holländska regeringen har upprepade gånger reviderat ned produktionstaket för fältet. Senast reviderades den ned för andra halvan av 2015 till 13,5 miljarder kubikmeter, med möjligheten att överskrida detta tak med upp till 2 miljarder kubikmeter om efterfrågan inte kunnat mötas på marknaden.

Kolmarknader

Det europeiska referenspriset API2 inledde vecka 47 med den stigande trend som inleddes veckan innan. Prisökningen nåde sin kulmen under onsdagen (den 18 november) då stängningspriset för månadskontraktet blev 54,60 dollar per ton. Efter det har priset istället fallit eller rört sig sidledes och fredagshandeln under vecka 48 stängde på 50,30 dollar per ton. Den prisstegring som sågs berodde både på att en ökad efterfrågan inför vintersäsongen, samtidigt som det uppges ha funnits mindre kollaster tillgängliga än väntat från Sydafrika. En del laster från Sydafrika har istället mött en ökad efterfrågan från Indien, men det är också troligt att kolexportörer i Sydafrika väljer att avvakta med sina leveranser i hopp om ett högra kolpris framöver. Sydafrikas geografiska position mellan Atlantmarknaden och Stillahavsmarknaden gör dem till en så kallad ”swing supplier” med möjlighet att rikta sina leveranser till den marknad där de får bäst pris. Detta är en bidragande faktor till att priset på de båda marknaderna till stor del följer varandra.

Kolexporten från Indonesien, som är världens största kolexportör, rapporteras ha minskat sin export med tio procent under årets tre första kvartal. De indonesiska kolproducenterna har dragit ner på sin verksamhet till följd av de låga kolpriserna. Generellt ser marknaden ut att tro på fortsatt låga priser då de kontrakt som ligger längre bort i framtiden handlas för lägre priser än de som ligger närmare i tid (och spothandeln), så att marknaden befinner sig i så kallad ”backwardation”.

Källa: Montel

Nyheter i korthet: Kol

Storbritannien planerar att fasa ut kolkraften till 2025

Storbritanniens energiminister Amber Rudd meddelade under den 25 november att landet kommer att fasa ut all sin kolkraft till 2025. Kolkraften stod för 29 procent av Storbritannien elproduktion 2014 och för 23 procent av den totala installerade kapaciteten. Storbritannien har traditionellt varit Europas näst största kolimportör efter Tyskland, men importen rapporteras ha minskat kraftigt under året sedan landet i april införde ett prisgolv för koldioxidutsläpp. Prisgolvet har minskat lönsamheten för kolkraftverk avsevärt, vilket lett både till nedstängningar av bränslekonverteringar för flera av landets kolkraftverk. I dagsläget ett dussin aktiva kolkraftverk i Storbritannien.

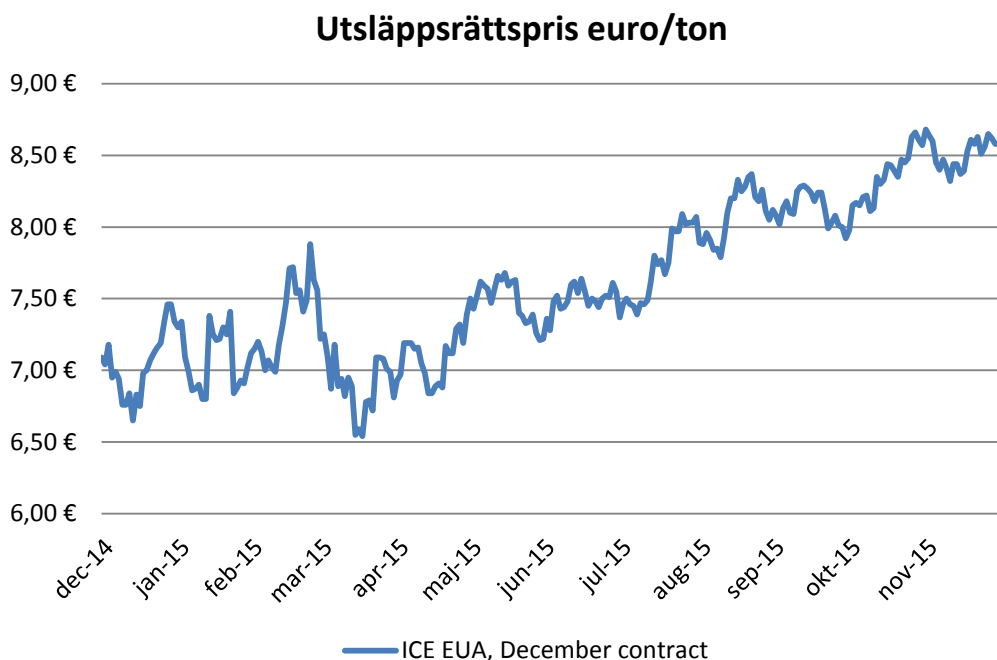
Rudd meddelade att kolkraften är tänkt att till stor del ersättas med gaskraft och framhöll att ersätta kolkraften med gaskraft som både det bästa och mest kostnadseffektiva sättet att minska utsläppen av växthusgaser från elsektorn. Hon sade samtidigt att även kärnkraft kommer att spela en viktig roll för landets framtida elförsörjning. Regeringen har även planer på att landets havsbaserade vindkraft ska byggas ut med 10 GW till 2020, men att stödja ytterligare utbyggnad kommer att bero på hur kostnadsläget ser ut.

Rudd uppgav att hon inte vet hur många gaskraftverk som behövs för att ersätta kolkraften, men att man nu annonserar att kolkraften kommer stängas är en tydlig signal som väntas leda till investeringar. I dagsläget är ett större gaskraftverk under konstruktion och ytterligare ett har fått kontrakt genom Storbritanniens system för kapacitetsauktioner, men uppges ha svårt att hitta investerare.

Regeringen kommer nu att rådgöra kring utförandet för kolkraftens avveckling och ska presentera resultaten till våren.

Utsläppsrätter

Priset på utsläppsrätter har den senaste veckan stärkts mycket på grund av att Tysklands så kallade ”dark spread” ökade, det vill säga skillnaden mellan marginalproduktionskostnaden för kolkraftsel inklusive utsläpp av koldioxid och elpriset. Stängningspriset var som högst efter tisdagen då decemberkontraktet stängde på 8,65 euro per ton koldioxid, varpå priset föll tillbaka något mot veckoslutet och stängde efter fredagen på 8,58 euro. Höga slutpriser vid auktionering av utsläppsrätter gav även det prisstärkande signaler på den så kallat sekundära marknaden. Volymerna som auktioneras ut kommer dessutom att minska under kommande vecka, vilket också vara en prisstärkande faktor.

Källa: Montel

Fokus: Påverkan på energifrågan av Ryssland och Turkiets försämrade relation

Nyheten om att Turkiet skjutit ned ett ryskt militärflyg har präglat medierapporteringen den senaste veckan. Under samma dag som det ryska militärplanet sköts ned utsågs en ny energiminister i Turkiet, Berat Albayrak.

Efter att det blev känt att Turkiet skjutit ned det ryska militärflyget meddelade Turkiets president Recep Tayyip Erdoğan att den turkiska militären varnat det ryska militärflyget tio gånger under en femminutersperiod om att de befann sig i turkiskt luftrum och att om de inte lämnade luftrummet så skulle den turkiska militären besvara detta genom att skjuta ned planet. Från ryskt håll har president Vladimir Putin dementerat dessa uppgifter och menar att Ryssland inte brutit mot några regler. Han anklagade Turkiet för att ha ”knivhuggit dem (Ryssland) i ryggen” och utlovade att detta kommer leda till ”allvarliga påföljder”.

När det kommer till energifrågan, så spekuleras det kring hur den senaste tidens utveckling och den förvärrade politiska relationen mellan Turkiet och Ryssland kan komma att påverka framför allt gashandeln mellan de två länderna. Turkiet befinner sig i en viss beroendeställning till Ryssland gällande gasimport, då Ryssland har en exportkapacitet till Turkiet som uppgår till 30 miljarder kubikmeter per år, vilket motsvarar mer än hälften av Turkiets totala gaskonsumtion. Ryssland är dock samtidigt beroende av Turkiet som en av deras största exportmarknader, då en fjärdedel av deras totala export mot Europa går till den turkiska marknaden. Experter menar dock att det är ytterst osannolikt att Ryssland skulle stoppa sina gasleveranser till Turkiet som svar på den senaste tidens händelseutveckling.

Rysslands premiärminister, Dmitry Medvedev, meddelade dock den 25 november (dagen efter att militärflyget sköts ned) att Ryssland kan komma att dra sig ur de gemensamma planerade projekten med Turkiet, till följd av ländernas försämrade relation. Han menade att det kommer att bli svårt att återuppta ”goda relationer” med Turkiet efter vad som har skett. Putin signerade några dagar senare (den 28 november) ett dekret som innefattar sanktioner mot turkiska organisationer och företag verksamma i Ryssland. Import av vissa turkiska varor helt sanktionerade medan andra bara är begränsade. Sanktionerna innefattar även att ryska företag inte får anställa turkiska medborgare från årsskiftet. De som anställts innan årsskiftet kommer dock inte att påverkas. Sanktionerna riktar sig också mot den turkiska turistnäringen och alla charterflyg från Ryssland till Turkiet är inställda. Rysslands regering har också stärkt säkerhetskontrollerna runt de ryska hamnarna i Azovska sjön och Svarta havet. I samband med att sanktionerna lanserades så uttryckte den ryska regeringen också att närvaron av illegala turkiska fartyg måste motarbetas. Sanktionerna inkluderar dock inga energirelaterade projekt eller samarbeten.

Putin anklagade också Turkiet för att ha skjutit ned det ryska planet för att den turkiska regeringen ville skydda IS-kontrollerade oljelastbilar, när han talade vid klimatkonferensen i Paris. Turkiet har tidigare anklagats för att bidra till att IS har kunnat sälja olja på den svarta marknaden. Den turkiska regeringen har besvarat anklagelserna med att kräva bevis på detta från Rysslands sida.

Turkiets nya energiminister hävdade dock att han inte kände sig direkt oroad över de två ländernas framtida energirelation, trots den nuvarande diplomatiska stormen. Han betonade de historiskt starka kommersiella, ekonomiska och kulturella band som finns mellan länderna och menade att han inte trodde de senaste händelserna skulle ha någon större påverkan i det långa perspektivet på ländernas samarbete och handel med energi. Enligt den turkiska nyhetsbyrån Anatolia så har även Rysslands vice energiminister Anatoly Yanovsky sagt att gasleveranserna till Turkiet inte kommer att påverkas till följd av de försämrade politiska relationerna mellan länderna.

Relationerna mellan de två länderna, just när det kommer till energifrågan, har dock varit ansträngda den senaste tiden eftersom de inte har kunnat komma överens om det planerade rörledningsprojektet TurkStream, som förväntas kunna leverera 63 miljarder kubikmeter gas per år från Ryssland via Svartahavet. Turkiet har i princip gått med på byggandet av de planerade gasledningarna, men har ännu inte slutgiltigt fastställt avtalet. Ryssland har från sin sida inte implementerat den överenskomna prisrabatten på 10,25 procent i avtalet, vilket Turkiet ställt som krav för import av gas från Ryssland. Till följd av detta har Turkiet tidigare under månaden meddelat att de kommer att ta Ryssland till skiljedomstol över prisdyspyten som uppkommit under förhandlingarna.

När det kommer till olja så är inte Turkiet beroende av rysk oljeimport, men Turkiet kontrollerar däremot de turkiska sunden som Ryssland transporterar all sin olja till Medelhavet och Svarta havet genom.